

SETOMAA

ilmub aastast 1995

Kuningriigi sõnolise Sarvõ Õiõ leelo

**Aastak läkkü' ku' libligakõnõ, päävä' lännü' ku' pardsikõsõ'.
Hummõn astu jal' aupaika, kutsar vii minno kuningriiki.
Küüsuse' kõik külälisõ', tahtva' tiidä' tiadlasõ':
kuis om elet Setomaal, midä tett om kodoküläh?
Päävä' olõ-õi' täüs kõik pillihellü, tunni' täüs olõ-õi' tandsmisi.
Om õks hüvvä, om ka' halva, om õks tüüd ja om ka' vaiva.
Panti kokko leelopaprõ', seto leelo filmi pääle.
Leelo lindas kavvõndõhe, paprõ' UNESCO paja pääle.
Kokko om hõigat leelonaase', kokko kogot leelotarga'.
Selle mii' naase' julgõlt laula, võimi' viise siih veerätellä'.
Kiäki saa-ai' imp meidä keeltä', saa-ai' leelot lukko panda'.
Laulkõ õks täämbä, laulkõ hummõn, laulkõ õks üteh tii' latsiga, leelotagõ' kuu poissaga.
Helises helü ja naard naane, takah targa' täl tandsolüüjä'.
Olgõ-ks uhkõ' umah kotoh, ehtäge-ks umma elämistä, uutkõ-ks umma kuningriiki.**

Seto kuniga Peko käsukirä' lõikuskuu 2. pääväs 2008. aastagal

1. Täämbätsel pääväl om Seto Kuningriigi pääliin Verska.

Pääle kuningriigi lipu allalaskmist saa Kuningriigi pääliinas (kõigi tuust tulõnõvidõ õiguisi ja kohustuisiga) Mikitämäe kooni' vahtsõ pääliina väläkuulutamisõni' järgmätset kuningriigi pääväl 2009 aastagal.

2. Seto Kuningriigi piire sisse jäävä' kõik Seto külä' ja talo'.

3. Seto Kuningriigi riigikiil om seto kiil. Tuuperäst piat kõik kuningriigi aamõtpaprõ' olõma kirja pant riigikeeleh. Näide ümbre pandminõ mäntsehegi' tõistõ kiilde (ku nii vaia piasi' tulõma) om mõistlik, mu puult lubat ja (ette jo') eiski' hüäs kitet.

4. Seto Kuningriigih mass parhillanõ Eesti Vabariigi raha koon seto hõpõpada olõ-õi viil joudnu' seto rahha valmist lüvvä'.

5. Seto Kuningriigih masva' seto kiroto't ja kirotamalda' säädüse'.

6. Seto Kuningriik pidä ka edesi kõiki Eesti Vabariigi säädüisi, kooni' ma näid ar' olõ-õi' muutnu'. Raat-aiat kah tulõ mu alabil joudumüüdä täütä' ka Vinne säädüisi, õt elo ja tervüse man olla'.

7. Mu lipu kõrvalõ või kuningriigi pääväl üles nõsta' ka õgasugumatsi tõisi lippa, a ütegi tõösõ riigi lippu tohi-i' nõsta' korgõmbahe Seto Kuningriigi lipust.

Kuningriigi lipu alalhoitmisõ kotus kooni järgmätse kuningriigi pääväni om pääliin.

8. Täämbä om kõvastõ keelet tapõlda' ja tüllü tükkü'. Kuiva kurgu kastminõ olõ-õi patt, a kraaklõja' pandas kartsa ja joodigu' viias tõistõ silmä alt ar' lällämise kotusõhe. Kiä' viil säälgi püsü-üi', tuu visatas Õrsava järve likku, kooni' tälle mõistlik miil päähhä tulõ.

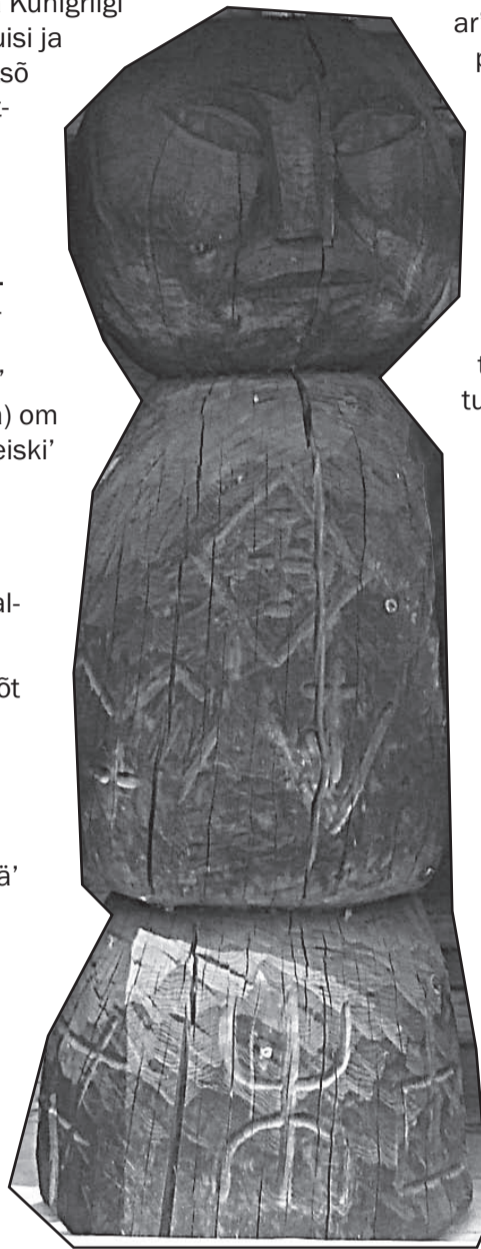
9. Seto Kuningriigih piat tüüle avvu andma ja aigu kallis pidämä. A täämbä om pühä, täämbä iske' illo ja kul' atagõ'!

10. Mu kuningriigi nuu' alaba', kiä' täämbä olõ-õi' saanu' pääliina kokko tulla', saistaku' päivä kell katstõist püstü, õt kuningriigi lipu nõstmisõlõ avvu anda' ja pidägu pito umah perreh ja sõpruga'.

11. Uma asõmiku Setomaa ülebootska valimisõ õigus om õnnõ mu alabil, kiä' omma' pääliina kokko tulnu'. A hindä tunnistaminõ Seto Kuningriigi alabas om vabatahtlik ja tuu jaos pia-ai' vallalõ ütlemmä mõnõ tõösõ riigi kodakondsusõst. Kiä' hindä mu alabas tunnistas, tuu piat Seto Kuningriigih täütmä kõiki kuniga säädüisi.

12. Mu parhillanõ asõmik piat alostõdu lõpuni vidämä pia päävä lõpuni: midä uma käsi käänd, tuud uma piht pidä. Vahtsõst valit Setomaa ülebootska sõna saa käsus sõaväe paraadi vastavõtmisõga' ja kuniga lauda kutsmisõga'.

Seto kunigas Peko

Pino Jüri: Mille olõ-õi Seto Vabariik

Tuu, midä mii' augusti kuu teemi', tuu om selgelt riigivastandõ. Määne kuradi Kuningriigi? Eesti Vabariigi ütidsel ja jagamata territooriumil? Põhisäädüst olõ-õi' lugõnu'? Ja viil massilinõ valtsõvidõ riigikõrda ignoriirv ettevõtminõ? Koh om politsei, pini' ja kongi'? Madissoni Tiit panti veidabägi iist istma!

Mine' no' ulli tiia', vaest mõni kaibaski'. Sõnnuga piat jo väiga ette kaema.

No ja ku jo' päähä karas, midä sis inäp tetä'. Mille mii' tii Kuningriiki, a tii-i' näütuses Seto Vabariiki?

Eh. Õgas hõste mõista-ai' tuud ette mõtõldagi'. Õt... mia'? Määne Vabariik, ku meil s'ood Eesti Vabariiki jakkus õkka päivä nii üsä ku' säälaga', naka' sis viil ütte hindäle kaala tõmbamma.

Ja viil ku' perüs hõste tiia-ai', õt kuis tuud tetä'. Noh, sis olõsi-i' meil kunigat õga sootskat, õnnõ määnegi' parlamentdisagamanõ asi. Piasi' olõma, vaest. Sis naka' jo' mõtlõmma, õt ku pall'o sääl tegeläisi piat olõma... kiä' näid piasi' valima, uuh, sõnaga', sis lää-

si' mäntsestki' pseudoriigis ar kätte.

Ja, viil hullup, valu poliitikas võisi' kah ar' minnä'. Anna' õnnõ inemisilõ võimalus midägi' ts' uudad tetä', külh nä tegevä'.

Parhilla' om jo hüä sootskat valli' — läät saiat handa. Vooriga' nätä', kiä' om kinkõlõ meeleperrä.

Midä tuu õigõhe tähendäs — hall tuudki tiid. A lõpus om ja paistu-üi' tuust Setomaal määnestki' hätä olõvat, õt valtas niimuu-du, kõigi näteh ja rõõmuga'. Nii ku' innidse aol valimisõ' jo' omma' olnu' — mille kiäki' piat hõbendelemä vai pelgämmä umma arvamisõ vällä näüüdä'. Hüä jo. A ku' olõsi' tõisildõ, nii ku' Vabariigih... kõrraga' olõs meil kah sadakond parteid, hüvvi

asju pruukminõ, võistluisi ja laulu-tandso asõmõl sahkõrdaminõ Vabariigi pääväl helüsidõ peräst. Tuu olõ-õi' inäp lõpus.

Päälegi' — mii' olõmi' nii ku' nii arhaism vai kogoni anakronism. Nii ku' kuningagi'. Muidogi' piat sis ka' mii' niüldä' riigi niüldä' kõrd olõma sama mustinõ. Kae-mi' pääle — vabariigi vai muido dimukraatia peräst õi viisisi' setos k'avvu'. Kõgõga', min-kaga' mii'

parhilla' harinu' ja rahu olõmi', tulõs suur jama jo' tuust, õt tuu olõ-õi' iiosa kõlaga'. Kuniga hans' ameistri om hüä kõlaga', a määnegi' vabariigi uma... kõla-ai'. Päälegi', tuu tulõsi' sis jo kah vällä selgtä' ütidsel salajatsõl valimisõl, a mitte nii ku no', õt kõgõ pareba tegijä saa avvuhinna ja otstaja' omma' as'atundja'. Hoops väarikam.

Kist teema, tegeligult. Õnnõst kiäki olõ-õi' sântse mõtõ pääle tulnu', õt mii' piasi' kunigast loobumma. Las jääs tuu nii ka' edesi. Sääne mõtõh karas tuuperäst ütspäiv päähä, õt ku' kai kuniga rahha umah kaalah. Tull miilde üts lühkõkõnõ aig Inglismaa aoluu, ku nä vabariiki mäng'e', 1649-1661. Nä lei' sis raha (mündi)... ja proomõ' tuu pääl kujota' valtsõija vai parlamenti. Raha om perüs väigokõnõ, sinnä' pall'o pääle maha-ai'. Ja pantigi' pääle terveh parlament, üttegi' näko joonstõdas vällä, mia' näge vällä nii ku' kamba nullõ kokkotulõk. Naaruväärt, a säälсамah ka' hirmtav.

Õnnõs om meil kunigas ja näil kuniganna'.

Lehte tegevä':

Toimetaja — Taro Igor, tel. 7954494, mob.5273985, e-post: igor.taro@setomaa.ee

Kiil — Sarvõ Õiõ

Makett ja külesäädmine — Taro Julia

Kirätsura': Nutovi Mirjam, Hõrna Maar'a, Sarvõ Õiõ, Lillagu Anti, Riitsaare Evar, Saarestiku Teele, Linnamäe Lauri, Ilvese Aapo, Kauksi Ülle, Hõrna Aare, Matvei Arvi, Raudoja Ahto

Välläandja: Setomaa Valdade Liit

Setomaa lehe kolleegium: Urmas Klaas, Helen Alumäe, Ilme Hoidmets, Maarja Hõrn, Katri Karpson, Ülle Kauksi, Marija Kiveste, Leo Kütt, Annela Laaneots, Anni Lahe, Arvi Matvei, Magnar Michelson, Teele Saarestik, Õie Sarv, Birgit Itse, Aare Kuura, Indrek Mustimets, Epp Solovjov, Helju Tsopatalo

Trükjä: AS Printall

Lehe ilmumist tugõva Setomaa Kultuuriprogramm

Kiri Kiroda:

Setomaa ajaleht

Laossina küla

64308 PÕLVAMAA

vai igor.taro@setomaa.ee

Toimõndusõl om õigus kirju toimõnda ja naid lühendä